

Disse retningslinjerne er under revision på grund af lovændring, se lov nr. 1696 af 30. december 2024. Kontakt venligst Innovationsfonden for yderligere information.

Retningslinjer for forskningsfaglig ministeriel rådgivning

Disse retningslinjer regulerer Innovationsfondens godkendelser af uddelingsprocedurer og forskningsfaglige vurderinger af ansøgninger for ministeriers uddeling af statslige forskningsbevillinger, som ikke er basisbevillinger knyttet til en bestemt institution eller bevillinger til forskningsbaseret myndighedsbetjening, som Innovationsfonden foretager i medfør af § 5, stk. 1, i lov om Danmarks Innovationsfond, jf. lov-bekendtgørelse nr. 1660 af 12. august 2021 (Innovationsfondsloven).

1. Baggrund

1.1 Retningslinjerne regulerer den forskningsfaglige ministerielle rådgivning, som Innovationsfonden yder inden for Innovationsfondslovens § 5, stk. 1, der fastslår følgende:

"Innovationsfonden skal godkende uddelingsproceduren og foretage en forskningsfaglig vurdering af indkomne ansøgninger for de enkelte ministres uddeling af statslige forskningsbevillinger, som ikke er basisbevillinger knyttet til en bestemt institution eller bevillinger til forskningsbaseret myndighedsbetjening. De enkelte ministre uddeler herefter midlerne blandt de ansøgere, som Innovationsfonden har fundet støtteværdige."

1.2 Ifølge § 6 i Innovationsfondsloven og Innovationsfondens bestyrelses forretningsordens § 24, stk. 8, er Innovationsfondens bestyrelse øverste ansvarlige for den forskningsfaglige ministerielle rådgivning, som Innovationsfonden foretager efter Innovationsfondslovens § 5, stk. 1.

1.3 Bestyrelsen har i henhold til Innovationsfondslovens § 10, stk. 1, nr. 2, besluttet at delegere bestyrelsens kompetence vedrørende den forskningsfaglige ministerielle rådgivning til Innovationsfondens sekretariat, jf. [delegationsinstruks om forskningsfaglig ministeriel rådgivning](#). Sekretariatet forestår herefter rådgivningen inden for rammerne af disse retningslinjer.

1.4 Innovationsfondens sekretariat kan efter behov inddrage vurderinger fra eksterne peer-reviewere og forskningsfaglige udvalg knyttet til ministeriernes ordninger i sit arbejde.

1.5 Innovationsfondens forpligtelse til at godkende uddelingsprocedurer og foretage en forskningsfaglig ministeriel rådgivning er uafhængig af, om bevillingens formål ligger inden for Innovationsfondens egne udmøntninger og disses formål.

2. Omfang af Innovationsfondens forskningsfaglige ministerielle rådgivning

2.1 Innovationsfonden yder sin forskningsfaglige rådgivning på baggrund af skriftlig anmodning i hvert tilfælde fra det ministerium, den myndighed eller den institution, der skal foretage den konkrete uddeling (herefter "ressortministeriet"). Innovationsfonden skal modtage det offentligt tilgængelige opslag – herunder vurderingskriterier – og fremsendte skriftlige ansøgninger, eller separate afsnit/forskningsbilag, som beskriver forskningsindholdet i ansøgningen, samt beskrivelse af en vurderings- og beslutningsproces baseret på objektive kriterier fra ressortministeriet. Ressortministeriet har ansvaret for at udarbejde og fremsende disse dokumenter, og Innovationsfonden påser ikke ressortministeriets iagttagelse af forvaltningsretlige krav til udarbejdelsen.

- 2.2 Innovationsfonden kan efter behov inddrage vurderinger fra eksterne peer-reviewere og forskningsfaglige udvalg knyttet til ministeriernes ordninger som nærmere anført nedenfor.
- 2.3 Innovationsfonden skal som led i forskningsfaglig rådgivning vedrørende et ressortministeries uddeling godkende:

- at opslagsteksten er af tilstrækkelig kvalitet
- at ansøgningsfrister er rimelige
- at der er objektive vurderingskriterier
- at der er en rimelig beskrivelse af det faglige område
- at der er en sammenhæng mellem de udbudte midler, partshøringsprocedurer, og hvad der forventes af ansøger mv.

Innovationsfonden skal som led i forskningsfaglig rådgivning vedrørende et ressortministeries uddeling tilrettelægge:

- en skriftlig forskningsfaglig vurderingsproces under anvendelse af objektive vurderingskriterier udarbejdet i samarbejde med ressortministeriet (se uddybning i afsnit 8), hvor processen tilrettelægges under hensyntagen til forventet antal af ansøgninger og faglige hensyn i øvrigt.

Innovationsfonden skal som led i forskningsfaglig rådgivning vedrørende et ressortministeries uddeling foretage:

- en forskningsfaglig vurdering af ansøgningerne ved bedømmelse foretaget af forskningskyndige personer.

Innovationsfonden skal som led i forskningsfaglig rådgivning vedrørende et ressortministeries uddeling udarbejde:

- en faglig begrundelse for hver af de ansøgninger, som vurderes at være forskningsfagligt "ikke støtteværdige" - til brug for ressortministeriet

Innovationsfondens forskningsfaglige vurderinger af ansøgninger foretages i udgangspunktet af forskningskyndige personer i Innovationsfondens sekretariat, men Innovationsfondens sekretariat kan i hvert enkelt tilfælde vælge at inddrage eksterne peer-reviewere med fagekspertise inden for ansøgningernes områder til at bistå med vurderingerne. Innovationsfondens sekretariat vælger i så fald de relevante eksterne peer-reviewere, eventuelt efter drøftelse med det pågældende ressortministerium.

Definitionen af "Forskningskyndige personer" fremgår af § 2, nr. 2, i Lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, og dækker således over følgende:

Forskningskyndige: Personer på ph.d.-niveau, som enten i en årrække på nationalt eller internationalt plan har opnået indsigt i eller erfaring med varetagelse af forskningsopgaver eller på ledelsesplan i en institution, organisation eller virksomhed har beskæftiget sig indgående med forskningsadministration, forskningsledelse, forskningsformidling eller forskningspolitik

- 2.4 For forskningsfaglig rådgivning til ressortministerier, som foretager forskningsfaglige vurderinger af de pågældende ansøgninger i eget forskningsudvalg, kan Innovationsfonden vælge at inddrage

ministeriets vurderinger i Innovationsfondens forskningsfaglige vurderinger, men Innovationsfonden skal samtidig foretage en selvstændig forskningsfaglig vurdering af hver af ansøgningerne.

- 2.5 Ressortministeriet træffer suverænt afgørelse om, hvilke ansøgninger der skal modtage bevilling, blandt de ansøgninger, som fonden har fundet støtteværdige. Ligeledes er det alene ressortministeriets eget ansvar at påse, at alle relevante regler i forbindelse med udmøntningen overholdes, herunder EU's regler om statsstøtte, forvaltningslovens regler om krav til begrundelse ved afslag, klagevejledning og partshøring.
- 2.6 Anmodninger om forskningsfaglig rådgivning, som ikke knytter sig til en uddelingsprocedure baseret på offentligt tilgængelige opslag og fremsendte skriftlige ansøgninger samt en vurderings- og beslutningsproces baseret på objektive kriterier, falder uden for nærværende retningslinjer.

3 Innovationsfondens konkrete vurderinger

- 3.1 Innovationsfondens forskningsfaglige vurdering af ansøgninger (eller forskningsafsnit/forskningsbi-lag) og udarbejdelse af faglige begrundelser for ikke-støtteværdige ansøgninger i henhold til afsnit 2 ovenfor, består af konkret stillingtagen til:

1. hvorvidt der er tilstrækkelig **forskningshøjde**, velbeskrevet metodik og tilstrækkelige kompetencer hos ansøger(e) til at leve op til kriterierne i opslaget.
2. hvorvidt ansøgningen reelt indeholder forskning i henhold til **EU's statsstøtteregler i Gruppiefritagelsesforordningen**, da en højere investeringsrate kun kan opnås til aktiviteter, der opfylder kravene til forskningsaktiviteter.

Innovationsfonden vurdering af forskningshøjde foretages ud fra objektive vurderingskriterier udarbejdet i samarbejde med ressortministeriet, mens Innovationsfondens vurdering af statsstøttestrengelige forskningsaktiviteter foretages ud fra "Definitioner vedrørende støtte til forskning, udvikling og innovation" i Gruppiefritagelsesforordningens Artikel 2 (EU-forordning nr. 651/2014 af 17. juni 2014), hvor bestemte typer forskning også afgrænses over for andre typer aktiviteter.

- 3.2 Innovationsfondens forskningsfaglige vurdering af ansøgninger vil typisk være baseret på fælleskriterier samt eventuelle fag- og/eller programspecifikke kriterier. Fælleskriterierne vil i den henseende være generelle kriterier for forskning, mens fagkriterier vil være særlige kriterier for det forskningsområde, ansøgningen vedrører, og programkriterier vil typisk være særlige kriterier opstillet af bevillingsgiver.

De forskningsfaglige kriterier skal i alle tilfælde være beskrevet for ansøgere i opslagsteksten og/eller vejledningen dertil.

En vurdering af en ansøgning, som værende ikke-støtteværdig, vil være baseret på en konkret vurdering af, at ansøgningen, på væsentlige punkter, ikke opfylder kravet til forskningsfaglig standard på ét eller flere af kriterierne eller, at der er væsentlige fejl, mangler eller uklarheder i ansøgningen. Endeligt vil manglende evne til at opfylde kravene til forskning i henhold til Gruppiefritagelsesforordningen også resultere i at ansøgningen vurderes ikke-støtteværdig. Innovationsfonden foretager dog en samlet vurdering af støtteværdighed for hver ansøgning, idet enkelte mangler i en ansøgning godt kan opvejes af et positivt overordnet indtryk af hele ansøgningen på tværs af alle kriterierne.

- 3.3 Vurderingskriterierne for ansøgninger skal fremgå af hver konkrete anmodning fra et ressortministerium.

Følgende væsentlige fælleskriterier og fag- og/eller programspecifikke kriterier vil ofte danne grundlag for Innovationsfondens vurderinger af ansøgninger:

Fælleskriterier:

- Forskningsformål, hypoteser og/eller eksplorative forskningsspørgsmål
- State-of-the-Art (SotA) og hvordan aktiviteterne vil søge ny viden og distancere sig fra SotA (nyhedsværdi)
- Forskningsplan (inkl. metode, milepæle, leverancer, ressourcer, risici og risiko-forebyggelse)
- Forskningskompetencer blandt ansøgere
- Projektets samlede kompetencer

Typiske fag- og/eller programspecifikke kriterier:

- Ethiske aspekter (Videnskabsetiske Komiteer, samtykke)
- Inklusions- og eksklusionskriterier
- Dissemineringsplan
- Bidraget til det samlede projekts mål/nødvendigheden af forskning

4 Afgrænsning af forskningsbegrebet

- 4.1 Forskningsbegrebet er vanskeligt at afgrænse. Særligt kan industriel forskning være vanskeligt at afgrænse over for eksperimentel udvikling. Innovationsfondens afgrænsning af begreberne foretages i overensstemmelse med Gruppefritagelsesforordningen (EU-forordning nr. 651/2014).

Gruppefritagelsesforordningen definerer i Artikel 2, nr. 85, industriel forskning således:

»industriel forskning«: planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden og nye færdigheder med det formål at udvikle nye produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser eller med henblik på en væsentlig forbedring af eksisterende produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser, herunder digitale produkter, processer eller tjenesteydelser inden for alle områder, teknologier, industrier eller sektorer (herunder, men ikke begrænset til, digitale industrier og teknologier såsom supercomputing, kvanteteknologi, blockchainteknologi, kunstig intelligens, cybersikkerhed, big data og cloudteknologi).

Industriel forskning omfatter frembringelse af komponenter til komplekse systemer og kan omfatte konstruktion af prototyper i et laboratoriemiljø eller i et miljø med simulerede brugerflader til eksisterende systemer samt pilotlinjer, hvor det måtte være nødvendigt for den industrielle forskning og navnlig for validering af generisk teknologi.

Gruppefritagelsesforordningen definerer i Artikel 2, nr. 86, eksperimentel udvikling således:

»eksperimentel udvikling«: erhvervelse, kombination, udformning og anvendelse af eksisterende videnskabelig, teknologisk, forretningsmæssig og anden relevant viden og færdigheder, der har som mål at udvikle nye eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser inden for alle områder, teknologier, industrier eller sektorer (herunder, men ikke begrænset til, digitale industrier og teknologier såsom supercomputing, kvanteteknologi, blockchainteknologi, kunstig intelligens, cybersikkerhed, big data og cloudteknologi eller edge computing). Dette kan f.eks. også omfatte aktiviteter, der er rettet mod konceptformulering, planlægning og frembringelse af dokumentation vedrørende nye produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser.

Eksperimentel udvikling kan omfatte fremstilling af prototyper, demonstrationer, pilotprojekter, afprøvning og validering af nye eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser i sammenhænge, der er repræsentative for de reelle driftsforhold, med det primære formål teknisk at videreudvikle produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser, som endnu ikke har fået en

endelig form. Dette kan omfatte udvikling af en kommercielt anvendelig prototype eller pilot, når en sådan nødvendigvis må være det endelige kommercielle produkt, og såfremt den er for kostbar at fremstille til kun at blive brugt til demonstrations- og valideringsformål.

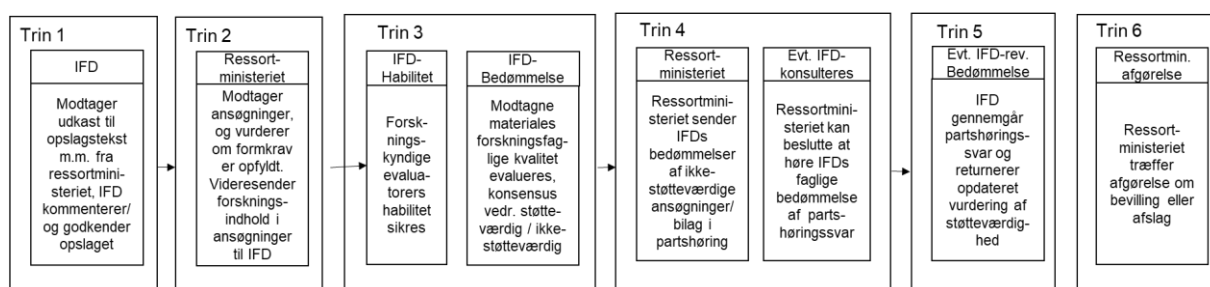
Eksperimentel udvikling omfatter ikke rutinemæssige eller regelmæssige ændringer af eksisterende produkter, produktionslinjer, fremstillingsmetoder, tjenesteydelser og andre igangværende transaktioner, selv om sådanne ændringer kan udgøre forbedringer«.

Afgørende for Innovationsfondens afgrænsning er således, om der er tale om generering af ny viden (forskning), eller om aktiviteten baseres på viden opnået gennem forskning og praktisk erfaring (udvikling).

I praksis kan det være svært at afgrænse forskningsaktiviteter fra udviklingsaktiviteter i en konkret projektansøgning, men som generel rettesnor vil Innovationsfonden ofte karakterisere eksperimenterende arbejde som forskning, forudsat at det eksperimentelle arbejde er af tilstrækkelig kvalitet. Afprøvning og validering vil Innovationsfonden typisk kategorisere som udvikling. Findes en TRL-værdi for den løsning/teknologi, som er målet for aktiviteten, kan den indgå i vurderingen, hvor en høj TRL-værdi vil indikere, at aktiviteten er udvikling, men det vil altid bero på en konkret vurdering af den enkelte ansøgning eller det enkelte forskningsafsnit/forskningsbilags indhold, om Innovationsfonden finder, at en aktivitet i et ansøgt projekt kan betragtes som forskning.

5 Procesbeskrivelse

Innovationsfondens arbejde med godkendelser af udelingsprocedurer og forskningsfaglige vurderinger af ansøgninger for ministerier kan opdeles i 5-6 trin som beskrevet i nedenstående figur.

Inden Innovationsfonden begynder sit arbejde, som følge af en konkret forespørgsel fra et ressortministerium, skal Innovationsfonden og ressortministeriet hver have udpeget en kontaktperson, og der skal være aftalt en tidsplan for processen. Kontaktpersonen for Innovationsfonden skal være en intern forskningskyndig sekretariatsmedarbejder, der kan fungere som "tovholder".

En nærmere beskrivelse af opgaver og krav til materialeudveksling mellem ressortministerium og Innovationsfonden, samt omtrentlige minimumstidsfrister for Innovationsfondens opgaver i de enkelte trin, følger af tabellen nedenfor.

Trin	Beskrivelse af opgaven	Materiale/udveksling	Tid
1	Ressortministeriet udarbejder (evt. efter rådgivning fra Innovationsfonden) en opslagstekst. Innovationsfonden sikrer og godkender, at denne er af tilstrækkelig kvalitet, herunder f.eks. at ansøgningsfrister er rimelige, at der er objektive vurderingskriterier, en rimelig beskrivelse af	Ressortministeriet fremsender udkast til opslagsmateriale til Innovationsfondens kontaktperson (tovholder) via e-mail. Innovationsfonden kommenterer og returnerer via e-mail evt. kommentarer/forbehold/rettelsesønsker (det aftales programspecifikt, om Innovati-	2 uger

	det faglige område, at der er en sammenhæng mellem de udbudte midler, partshøringsprocedure, og hvad der forventes af ansøger mv. Efter Innovationsfondens godkendelse, annoncerer ressortministeriets opslagsteksten med en passende ansøgningsfrist.	onsfonden skal vurdere hele ansøgninger, særlige forskningsafsnit, eller separate forskningsbilag). Godkendelse sker via e-mail. Alle modtagne dokumenter samt korrespondancer mellem ressortministeriet og Innovationsfonden arkiveres løbende af Innovationsfonden.	
2	Ressortministeriet modtager ansøgningerne efter ansøgningsfristen og tjekker at formkrav til ansøgningerne er opfyldt. Ressortministeriet sender en skriftlig anmodning til Innovationsfonden om vurdering af forskningsindhold i ansøgninger eller specifikke forskningsafsnit/bilag.	Innovationsfonden modtager ansøgninger eller bilag med forskningsindhold, som opfylder formkravene. Ansøgninger skal sendes til Innovationsfonden via sikker-mail eller 'Filkassen' (statens fildelingsprogram).	
3	Innovationsfonden tilretter en program-specifik vurderingsblanket. Habilitetsforhold for de involverede forskningskyndige personer afklares og dokumenteres. - Hvis ressortministeriet ikke har eget forskningsudvalg, tildeles hver ansøgning (mindst) to evaluators, hvoraf mindst den ene er en forskningskyndig intern sekretariatsmedarbejder, mens den anden læser kan være enten en intern medarbejder eller en ekstern forskningskyndig peer-reviewer, som evaluerer det modtagne materiale (ansøgninger eller bilag med forskningsindhold). Det vurderes om hver af de indkomne ansøgninger eller forskningsafsnit/bilag er forskningsfagligt støtteværdig eller ikke-støtteværdig. - Hvis ressortministeriet har et eget forskningsudvalg, tildeles mindst én forskningskyndig intern sekretariatsmedarbejder pr. ansøgning eller forskningsbilag. Eksterne forskningskyndige peers kan evt. tilknyttes og aflaste den interne forskningskyndige medarbejder, men under ansvar fra den interne forskningskyndige medarbejder. Hvor der er diskrepans mellem den forskningsfaglige evaluering udført af ministeriets eget forskningsudvalg og Innovationsfondens bedømmelse, har Innovationsfondens evaluering af støtteværdighed altid forrang. Vurderinger af ikke støtteværdige ansøgninger vil være baseret på mindst to evalueringer.	Innovationsfonden videresender de aftalte ansøgninger/forskningsbilag via sikker mail/filkassen til evt. Innovationsfondens eksterne forskningskyndige peer-reviewere, som derefter returnerer evalueringen via samme kanal (al filudveksling skal være sikker). Ved evalueringens afslutning fremsender Innovationsfondens resultat af evalueringerne via e-mail til ressortministeriet (oversigtsskema, hvor der bl.a. kan fremgå kritiske kommentarer fra evalueringen). - Resultatskemaet skal indeholde velbegrundede faglige vurderinger for ansøgninger, som vurderes at være ikke-støtteværdige i forhold til de i opslagsteksten beskrevne forskningsfaglige vurderingskriterier. - Der er ikke krav om at fremsende ikke begrundelser for støtteværdige ansøgninger. Innovationsfonden kan vælge kun at fremsende hovedpunkter fra den forskningsfaglige evaluering til det respektive ministerium i anonymiseret form, dvs. at navne på evaluators vil ikke fremgå af materialet. Det vil være disse hovedpunkter, som sendes i partshøring af de respektive ministerier.	Min. 4 uger

4	Ressortministeriet sender evaluering af de ansøgninger eller forskningsbilag, som er fundet ikke-støtteværdige i partshøring. Efter partshøring kan ressortministeriet vælge: - At høre, om Innovationsfonden på baggrund af partshøringssvaret vil fastholde vurderingen af at ansøgningens forskningsindhold er ikke-støtteværdigt. - At ministeriet selv vurderer om partshøringssvaret giver anledning til en ændret vurdering.	Ressortministeriet sender via egne kanaler kommentarer indeholdt i skemaet vedrørende de ikke-støtteværdige ansøgninger i partshøring.	2 uger
5	Hvis Innovationsfonden modtager partshøringssvar fra ressortministeriet, hvor Innovationsfonden skal vurdere om Innovationsfondens vurdering af 'ikke-støtteværdighed' skal fastholdes, vil dette blive vurderet af den interne forskningskyndige sekretariats-medarbejder, der har vurderet ansøgningen. Ressortministeriet modtager Innovationsfondens svar på om den forskningsfaglige vurdering af 'ikke-støtteværdighed' fastholdes eller ændres på baggrund af partshøringssvaret.	Ressortministeriet eller, hvis aftalt, Innovationsfonden skal i vurdering af ansøgers partshøringssvar alene fastholde sig til, om ansøger kan pege på faktuelle fejl, mangler eller misforståelser i den forskningsfaglige evaluering eller lignende, som kunne have betydning for afgørelsen. Kommunikation sker via e-mail.	2 uger
6	Ressortministeriet træffer beslutning om bevilling eller afslag. Aktiviteter med forskningsindhold, som er vurderet ikke-støtteværdige, kan ikke opnå bevilling, mens det er op til ressortministeriet om evt. andre aktiviteter i ansøgningen vil kunne opnå bevilling. Innovationsfonden er ikke involveret i dette trin.	Beslutningsbrev fra ressortministeriet.	

6 Partshøring

Innovationsfondens vurderinger vil for ressortministeriet, der har modtaget ansøgningerne og skal tildele bevillingerne, være at betragte som eksterne faglige vurderinger i henhold til Forvaltningslovens § 19, stk. 1, og ressortministeriet vil derfor have pligt til at sende Innovationsfondens vurdering i høring hos ansøgeren, hvis den er til ugunst for ansøgeren og tillægges væsentlig betydning for ressortministeriets afgørelse.

Høringen af ansøgeren har alene til formål at sikre, at ansøgeren bliver oplyst om og kan udtale sig om Innovationsfondens vurdering. Ressortministeriet kan således ikke give en ansøger mulighed for at tilføje ansøgningen nye oplysninger eller yderligere materiale eller i øvrigt tilrette ansøgningen, og ressortministeriet kan ikke kræve, at Innovationsfonden inddrager sådanne oplysninger eller ændringer i sin vurdering. Innovationsfondens forskningsfaglige vurdering af en ansøgning baseres derfor alene på det materiale, som ansøger har indsendt inden deadline.